

Meme kanserli genç kadınlarda sübjektif cinsel iyilik ve cinsel davranış

Kedde H, van de Wiel HBM, Weijmar Schultz WCM, Wijsen C.
Support Care Cancer, 2013 Jul;21(7):1993-2005

Meme kanseri Hollanda dahil batı dünyasındaki sekiz kadından birini etkileyen bir hastalıktır ve gün geçtikçe meme kanseri teşhisi konulan kadın sayısı artmaktadır. Ancak son yıllarda tedavi yöntemleri önemli ölçüde geliştiği için, kadınların hayatta kalma oranları artmıştır. Ancak, kadınlar meme kanserine bağlı uzun süren tedavilerin yan etkileri, depresyon ve cinsel hayatlarının olumsuz etkilenmesi nedeniyle düşük yaşam kalitesi deneyimlemektedirler. Çalışmalar göstermiştir ki, tedavisi devam etmekte olan kadınların (%64) cinsel disfonksiyonları, tedavisi tamamlanmış olanlarından (%45) daha fazladır. Meme kanserli genç kadınlarda tedavilerin erken menopoza, ameliyat skarına, asimetriye, duyu kaybına, negatif beden algısına sebep olması da cinsel disfonksiyonun (%68) önemli nedenlerinden sayılmaktadır. Dolayısıyla genç kadınlarda meme koruyucu cerrahi ve sonrasında kadın olarak beden algısının iyi olması, mutlu ve tatmin edici bir cinsel hayatın sürdürülebilmesi çok önemlidir.

Bu çalışmada göğüs kanseri olan genç kadınlarda sübjektif cinsel iyilik hali ve cinsel davranışın içeriğini ve doğasını sistematik olarak tanımlanması amaçlanmıştır.

Fiziksel sebepler; Meme kanserinde cerrahi (meme koruyucu cerrahi, radikal mastektomi), radyoterapi ve kemoterapi en yaygın tedavilerdir. Genellikle hormonoterapi ve immunoterpi de verilmektedir. Tüm bu metodlar fiziksel sağlığı ve sekonder olarak cinsellik ve cinsel iyilik halini de olumsuz yönde etkilemektedirler. Tedavi ile ilgili semptomların cinsel iyilik haline etkilerine ilişkin yeterli literatür yoktur ve daha çok ameliyat türünün cinsel iyilik hali üzerinde etkisiyle ilgilenilmektedir. Tedaviye ilişkin semptomlar çok çeşitli olmakla beraber; kronik yorgunluk, skar dokusu ya da ameliyatın sebep olduğu ağrı, enerji eksikliği, güç kaybı yara izi, ameliyattan dolayı oluşan vücut değişiklikleri, kadının cinsellikten zevk almasını zorlaştıran faktörlerdir.

Psikolojik sebepler; Meme kanseri teşhisinin konulma-

sı hastanın psikolojik dengesini bozan ve özgüveni sarsan bir travmadır. Hastalık algıları gelişmiş olan hastaların bireysel problemlerini çözme yeteneklerine sahip oldukları ve yaşam kalitesinin etkilendiği belirtilmektedir.

Sosyal sebepler; Kanser ayrıca hastaların eşleriyle ilişkilerini ve onların sosyal işlevlerini de etkilemektedir. Özellikle cinsellik yaşam kalitesiyle yakından ilgilidir. Cinsel açıdan ilişkinin kötü olması yaşam kalitesini de olumsuz etkilemektedir. Ayrıca bu olumsuzluk çocukları da mutsuzluğa itmektir. Eğer kanser olan eşi destek olma (sevgi, onaylama, ait olma ve güvenlik) yönünde bir etkileşim varsa bu ilişkilerini ve ruh sağlığını güçlendirir ve cinsel yaşamları üzerine etkilerle birlikte başa çıkabilirler ve cinsel etkileşimin güçlü olması cinsel iyilik halini de yükseltir. Sağlık profesyonellerinin de cinsellik konusunda yapacakları desteğin önemi büyüktür. Bir çalışmada meme kanseri olan kadınların hemşirelerden aldıkları destek sayesinde daha az cinsel problem yaşadıkları saptanmıştır.

Çalışmada 45 yaş/daha genç ve son 6 yıl içinde meme kanseri tedavisi görmüş olan 332 kadın çalışma kapsamına alınmış olup veriler cinsel davranış ve sübjektif cinsel iyilik hali hakkındaki sorulardan oluşan anket ile internet aracılığı ile toplanmıştır. Cinsel İşlev Bozuklukları Tarama (QSD; Questionnaire for screening Sexual Dysfunctions) kısa formu, Fiziksel Engellilik Cinsellik ve Beden Saygısı (PDSBE; Disability Sexuality and Body Esteem) ve Cinsel Doyumun Küresel Ölçüm (GMSEX; Global Measure of Sexual Satisfaction) skalası kullanılarak veriler toplanmıştır.

Ortalama yaşları 38,7 olan kadınların, meme kanseri tedavisi görenler, genel Alman nüfusunun kadınlarıyla karşılaştırıldığında, daha fazla olumsuz cinsel deneyime sahip, cinsel stresleri fazla, cinsel memnuniyetleri az, suçluluk duyguları fazla ve cinsel olarak daha az aktif oldukları ve hiçbir cinsel fantezisi olmayan kadınların sayısının yüksek olduğu saptanmıştır. Tedavisini tamamlamış olan

kadınların da cinsel aktif olma, memnuniyet ve cinsel etki-leşim yeterlilikleri açısından sorunlarının olduğu belirtilmektedir. Rekonstrüktif meme ameliyatı geçirmiş kadınların eşleri ile daha sık cinsel temasının ve memnuniyetinin olduğu saptandı. Dikkate değer düzeyde mastektomi geçirmiş kadınların cinsel benlik saygısı düşük bulunmuştur.

Sonuç olarak; meme kanserinin tedavisinin ilk safhasında, genç kadınlar cinsellikten zevk alamamakta, tedavilerden sonra da cinsel yaşamlarını sürdürmede fiziksel, psi-

kolojik ve sosyal açıdan belirgin şekilde güçlükler yaşamaktadırlar. Cinsel yaşamlarını sürdürmeye çalışırken tartışılması zor olan bu alanda kadına ve eşine multidisipliner bir yaklaşım, iyi bir iletişim, seksüel tedavi ve bakım gerekliliği unutulmamalıdır.

Çeviri:

Yrd. Doç. Dr. Dilek Aygün¹, Hemş. Emine Uzun²

¹Sakarya Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu

²Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi